#DKVILD
SAMMEN OM ET VILDERE DANMARK
VILD

Projektindstilling til:

Danmarks VILDESTE kommune

Hjørring Kommune

Fra mark til overdrev – nye levesteder til engblåfugl

Finale grønbogen

Kommunenavn: Hjørring Kommune

Kontaktperson(-er):
Jens Pedersen, jens.pedersen@hjoerring.dk, 41 22 67 57
Anne Ditte Grøngaard, adg@hjoerring.dk, 41 22 67 28

Jeres VILDE projektside:
https://hjoerring.dk/borger/miljoe-og-natur/natur/vildeste-kommune
Beskrivelse af Danmarks vildeste kommune og vores bidrag

Finaleprojektets titel/overskrift: *Fra mark til overdrev – nye levesteder til engblåfugl*

Kort beskrivelse af projektet:
Tæt ved Rubjerg Knude er en kommunal kornmark på 10 ha blevet omdannet til overdrev. Det er sket for at skabe nye levesteder til den truede engblåfugl, som er i rivende tilbagegang i Danmark. Sommerfuglen har en af sine sidste større bestande i indlandsklitterne omkring projektområdet. I årtier er marken blevet drevet som en helt almindelig kornmark, indtil den i 2019 blev høstet for sidste gang.
I 2020 blev der gravet to lavninger til løgfrø, og i et andet område blev der transplanteret 50 græstørv med overdrevsplanter fra de omkringliggende fine naturområder. Der var fokus på at flytte græstørv med bugtet kløver, som er den plante, som larverne fra engblåfugl spiser. Derudover blev der flyttet andre nektarplanter, som er vigtige for den voksne sommerfugl. Det var bl.a. blodrød storkenæb, håret høgeurt, markkrageklo og smalbladet timian.
I 2021 fortsatte udviklingen af området for at optimere forholdene for engblåfuglen. Arealet er blevet indhegnet, og fremover vil der ske en meget ekstensiv afgræsning af området sammen med de omkringliggende naturområder. Det vil medvirke til en yderligere spredning af planter og den helt rigtige drift ift. engblåfugl. Afgræsningen sker uden tilskudsfordring og afvikles i samarbejde med lokale dyreholdere.

Hjørring Kommune følger udviklingen i plantearter på arealet, og hvorledes transplantationsmetoden og de yderligere tiltag medvirker til optimeringen af processen med at gå fra mark til overdrev. Sammen med Naturhistorisk Museum Aarhus moniteres bestandene af sommerfugle. Både i de eksisterende naturområder og i de nye områder. Planterne fra græstørvene er begyndt at sprede sig, og på den sandede mark begynder der at komme flere og flere planter knyttet til indlandsklitterne som fx kællingetand, kongepen og vild gulerod. Området vurderes at kunne udvikle sig til kalkoverdrev ret hurtigt, da man allerede i 2021 så de første engblåfugle i kanten af arealet, og på selve arealet blev der registreret adskillige almindelige blåfugle, bl.a. da miljøministeren besigtigede arealet sammen med Teknik- og Miljøudvalget.

Målgruppen for projektet er først og fremmest naturen selv, men de 200.000 besøgende til Rubjerg Knude Fyr, kan let besøge området, da der er lavet en sti fra P-pladsen og rundt på arealet.

Projektet er direkte rettet mod at skabe levesteder til rødlistede sommerfugle (*engblåfugl, isblåfugl, violetrandet ildfugl, gråbåndet bredpande*) og de andre sjældne plante- og dyrearter, der er knyttet til området. Disse arter kræver store sammenhængende naturområder med den rigtige drift. Konvertering af marker til natur kan bidrage til dette, især hvis de som i dette tilfælde, ligger helt omgivet af god natur. Her kan arterne hurtigt sprede sig til de tidligere marker, og samtidig undgår man en randeffekt fra marken ift. sprøjtning og gødskning.

Projektområdet er nu beskyttet natur for eftertiden. Flytningen af græstørv bevirker, at nogle af de plantearter, der ikke er så gode til at sprede sig, hurtigt får fodfæste på arealet. *Se bilag for kort over området.*

Engblåfugl på musevikke, fotograferet allerede året efter projektets start i kanten af området.

Transplanterede græstørv lige efter flytningen i maj 2020.

Hvorfor skal netop dette projekt og jeres kommune kåres som Danmarks VILDESTE:

- Projektet har allerede efter et år skabt levesteder til en af de mest truede sommerfugle i Danmark.
- Metoderne kan efterlignes andre steder i landet
- Resultaterne bliver moniteret gennem en årrække
- Området vil for eftertiden være natur, som kan besøges af de mange gæster i området
- Byrådet har sagt ja til at udlægge 10 ha landbrugsjord til natur, hvilket svarer til en betragtelig nedgang i handelsværdi.

Beskriv hvordan projektet lever op til de overordnede bedømmelseskriterier

- **Nytænkende**: Nye metoder med fx transplantation af græstørv samt monitering af resultaterne.

- **Engagerende**: De 200.000 gæster til Rubjerg Knude fyr har mulighed for at opleve området. Naturplejen sker i samarbejde med lokale dyreholdere.

- **Vedvarende**: Arealet vil for altid ligge som beskyttet natur.

- **Stort**: Hele 10 ha bliver omdannet til natur og bliver en del af det store Natura 2000 område ved Rubjerg Knude på 310 ha.

- **Intelligent**: Analysen af hvor man skal placere ny natur er intelligent. Der er brugt data fra *Naturbasen* og *Arter.dk*, samt Biodiversitetskortet for at finde det helt rigtige område, hvor ny natur hurtigt og direkte kan skabe nye levesteder til rødlistede arter.

Hvilken læring har kommunekonkurrencen givet, som kan bruges fremadrettet i kommunens(-ernes) naturindsatser?:
Det har været lærerigt at skulle forholde sig til alle fem bedømmelseskriterier. Det vil vi fremover bruge i kommunen, når vi skal planlægge og prioritere nye naturprojekter.

Beskriv/illustrer kommunens bedste, billigste og delbare VILDE råd, som andre kommuner kan lade sig inspirere af:
Inddrag lokalbefolkningen. Uden opbakning fra borgerne er det ikke muligt at få skabt mere vild natur. Det at se at man selv kan gøre en forskel på sin egen jord, det er med til at skabe accept for og ønsket om mere vild natur i større skala.
Så derfor, - tænk natur ind i alle kommunale projekter og planlægning så tidligt i processen som muligt.
I Hjørring arbejdes der på, at det bliver et krav, at nye bygninger i kystbyerne anlægges med grønne tage. De grønne tage skal laves med lokale græstørv og lokale vilde planter. Her har vi sat gang i en produktion af stiklinger fra nogle af de mest værdifulde planter fra grønsværklitterne i kystegnene. Det er fx blodrød storkenæb og smalbladet timian.
Som et eksempel har det nye lægehus i Hirtshals fået et vildt tag. Taget var et krav i lokalplanen og dermed en betingelse for tilladelsen til byggeprojektet. *Se næste side for billede af taget.*

Taget på lægehuset, etableret med stauder af lokale arter fra Hjørring Kommunes gartneri.

Link til video af Lægehuset og dets vilde tag:
https://www.facebook.com/watch/?v=1169567867125551

Er der lokale ildsjæle i kommunen, hvis indsatser I ønsker at fremhæve?

Lokale ildsjæle i landsbyen Vidstrup har sat en proces i gang med at gøre flere og flere arealer i byen mere vilde med lokale arter. Det gælder både offentlige arealer og private haver. Målet er, at hele landsbyen bliver mere vild til gavn for den lokale biodiversitet.

BILAG

Projektområdet markeret med grøn streg. Marken ses som en gyllegrøn flade midt i de næringsfattige naturområder omkring Rubjerg Knude.

Kort der viser lavninger, græstørv, stier og p-plads.